

„There are other forms of intelligence on Earth, Doctor. Only human arrogance would assume the message must be meant for man.”

Jogalany vagy szerződés? A DAO jogi természete a pénzügyi szektorban

Menyhárd Attila

TKP NVA 2021 – NEMZETVÉDELEM, NEMZETBIZTONSÁG ALPROGRAM

MESTERSÉGES INTELLIGENCIA: ESZKÖZ VAGY TÁRS PÉNZÜGYEINK INTÉZÉSÉBEN? c. workshop

2024 április 12
ELTE IK CLC

NATIONAL RESEARCH, DEVELOPMENT
AND INNOVATION OFFICE
HUNGARY

PROGRAM
FINANCED FROM
THE NRDI FUND

Megfelelő és jogszerű mesterséges intelligencia alkalmazások a pénzügyi rendszerekben

- Digitalizáció és MI: decentralizáció, autonómia
- DAO = Decentralized Autonomous Organization
 - blockchain alapú szerveződés
 - a tagsági jogokat tokenben jelenítik meg
 - központi menedzsment nélküli társulás (közösség)
 - modell: crowdfunding (2016)
- Kaphat-e jogalanyiságot?
- Jogi személyiség: szerződéses jogviszonyok szervezeti jogviszonyokká alakítása
- Ha a szerződéses jogviszonyon alapuló kooperáció nem kap jogalanyiságot, polgári jogi társaságként működik

Megfelelő és jogszerű mesterséges intelligencia alkalmazások a pénzügyi rendszerekben

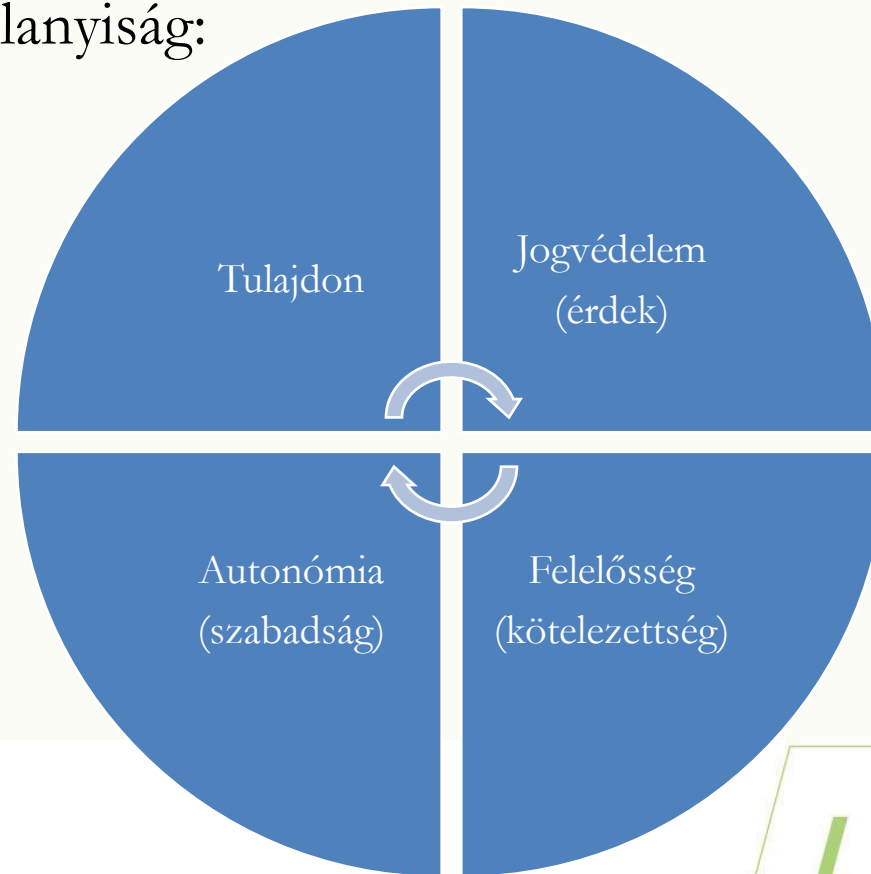
- A jogalanyiség a társadalmi kooperáció alapja
- Jogalanyiség: jogalany az, akit (amit) a jog jogalannak minősít
 - nincsenek törvényszerűségek vagy adottságok (pl intelligencia, gondolkodási vagy cselekvési képesség)
 - az ember is csak akkor jogalany, ha a jog annak minősíti – társadalmi kérdés
- Az emberhez való hasonlóság nem feltétele a jogalanyiságnak és attól, hogy valami az emberhez hasonlít, még nem lesz szükségszerűen jogalany
- Technikai elvárás: azonosíthatóság és képviselő

Megfelelő és jogszerű mesterséges intelligencia alkalmazások a pénzügyi rendszerekben

- Jogági személet
 - a **közjogi** (pl alkotmányos, emberi jogi) szabályok szempontjából jogalany lehet az is, aki magánjogi szempontból nem az
 - pl állampolgárság, közügyekben való részvétel
 - közjogi tevékenységre jogosultság (pl. Országgyűlés)
 - terrorszervezetek emberi jogi kötelezettségei
 - **magánjogi** jogalanyiság:
 - jogosult (pl tulajdonos) és kötelezett (felelősség)
 - a jogosultság a kötelezettség fedezete is egyúttal

Megfelelő és jogszerű mesterséges intelligencia alkalmazások a pénzügyi rendszerekben

- Magánjogi jogalanyiság:

Megfelelő és jogszerű mesterséges intelligencia alkalmazások a pénzügyi rendszerekben

- A jogalanyiség megadásának mindig társadalmi (jogpolitikai) célja van
 - Ember:
 - az ember jogképességét a társadalmi moralitás diktálja
 - Jogi személy (gazdasági társaság)
 - a jogi személy vagyona el van zárva a tag hitelezői elől és a jogi személy hitelezőinek van fenntartva
 - biztosítja a több kézben lévő vagyonnak mint működő egésznek az egységét (kontroll)
 - Természeti képződmények (rights of nature)
 - a természet az őslakossággal együtt önálló érdekhordozóvá válik
 - környezetvédelmi célok kikényszerítése az állammal szemben

Megfelelő és jogszerű mesterséges intelligencia alkalmazások a pénzügyi rendszerekben

- Antropomorfizáció: miért az emberi „intelligencia”?
- „There are other forms of intelligence on Earth, Doctor. Only human arrogance would assume the message must be meant for man”
 - (Spock, in Star Trek IV, „The Voyage Home” Scene 4)
- A jogalanyiség független képességektől, belső tulajdonságoktól vagy más adottságtól – akár az emberhez képest intelligensebb élőlény sem szükségszerűen kap ilyen

Megfelelő és jogszerű mesterséges intelligencia alkalmazások a pénzügyi rendszerekben

- Property v Personhood
 - személy vs dolog (jogalany vs jogtárgy)
- Elvileg kizárólagos kategóriák, de vannak átmenetek
 - állatok
 - pénz
 - értékpapír
 - természeti erők egy része
 - méhmagzat
 - holttest
 - emberi szervek és szövetek
 - implantátumok (IoT is)

Megfelelő és jogszerű mesterséges intelligencia alkalmazások a pénzügyi rendszerekben

- Ember és gép
- Felelősségi szempontból központi kérdés
- Ember és gép együtt cselekvése esetén van-e „liability-gap”?
 - Valid érv lehet ez a jogalanyiség kapcsán?
 - A (gépi) képességek megalapoznak-e jogalanyiságot?
- A gép lehet-e az ember része? (implantátumok)
- A gépnek adott jogalanyiség az ember lemondása lenne a tulajdonáról
 - vö rabszolga-felszabadítás

Megfelelő és jogszerű mesterséges intelligencia alkalmazások a pénzügyi rendszerekben

- DAO: a szervezeti jogalanyiság feltételei
- Állami elismertség – elvileg bármilyen szervezet megkaphatja a jogalkotótól, de mindenképpen szükséges hozzá
 - regisztráció (azonosíthatóság)
 - azonosított tagság (KYC)
 - szervezet és képviselet
- Ennek hiányában a DAO a tagok közötti szerződéses jogviszonyként írható le, amely a tevékenységével közös tulajdont szerez (polgári jogi társaság)
 - a működése a magyar jog szerint is jogszerű, bár nem jogalany